

Περπατώντας σε τεντωμένο σκοινί

Μια υποδειγματική βιογραφία του Φρίντριχ Νίτσε από τη βραβευμένη Αγγλονορβηγή Σου Πριντό

SUE PRIDEAUX
Φρίντριχ Νίτσε. «Δεν είμαι άνθρωπος, είμαι δυναμίτης». Η βιογραφία
 μκφ.: Νίνα Μπούρη
 εκδ. Πατάκη, σελ. 447

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Ήταν 13 Μαΐου 1882 όταν ο Φρίντριχ Νίτσε, ο φίλος του Πάουλ Ρέε και η εικοσάχρονη τότε Λου Σαλομέ επισκέφθηκαν το ατελιέ ενός φωτογράφου στην Ελβετία και πόζαραν για τη διάσημη φωτογραφία: Οι δύο άνδρες παριστάνουν τα υποζύγια δεξιά και αριστερά από τον άξονα ενός ξύλινου κάρου, ενώ η Λου κάθεται χαριτωμένα στην καρότσα και χαμογελά παιχνιδιάρικα κραδαινώντας ένα καμουτσικι. Από τους δύο άνδρες, ο συνήθως προσεκτικός και στοχαστικός Νίτσε μοιάζει να το ευχαριστιέται περισσότερο, σαν να κάνει μια πρωτόγνωρη σκανταλιά.

Πιθανώς να ήταν ο ενθουσιασμός του για τη Σαλομέ αυτό που πυροδότησε την πρόκληση, η γοητεία που εξελίχθηκε σε σφοδρό έρωτα. Πάντως, η εικόνα συνδέ-

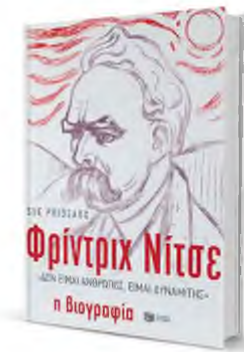
Η Πριντό μας οδηγεί στον κόσμο αυτού του μεγαλοφυούς, εκκεντρικού και πολύ βασανισμένου ανθρώπου, φωτίζοντας τα γεγονότα και τους ανθρώπους που τον διαμόρφωσαν.

θηκε για πάντα με τη φράση που ο φιλόσοφος έβαλε αργότερα στο στόμα μιας ηλικιωμένης γυναίκας στο βιβλίο του «Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα»: «Πηγαίνεις σε γυναίκες; Μην ξεχνάς το καμουτσικι».

Δεν αδικεί διόλου το βιβλίο, αυτή την υποδειγματική βιογραφία του Φρίντριχ Νίτσε, το γεγονός ότι ξεκινάμε την παρουσίαση από ένα τέτοιο ανεκδοτολογικό περιστατικό. Αλλάστε ο μισογυνισμός δεν ήταν η μόνη από τις κατηγορίες που εισέπραξε ο Νίτσε και αμαύρωσαν τη φήμη του. Όμως η Αγγλονορβηγική συγγραφέας Σου Πριντό, έμπειρη βιογράφος και βραβευμένη για τις προσωπικές του Εντβαρντ Μουνκ και του Αυγούστου Στρίντμπεργκ, δεν γράφει ένα σοβαροφανές βιβλίο.

Η Λου Σαλομέ, ο Πάουλ Ρέε και ο Φρίντριχ Νίτσε πόζαρον για μια σκηνοθετημένη, παιγνιώδη φωτογραφία που αργότερα έγινε διάσημη. Ελβετία, 1882.

Το βάθος και η έκταση της τετράχρονης έρευνας που προηγήθηκε είναι εμφανής, όπως και ο σεβασμός της για την προσωπικότητα

και τη σκέψη του σπουδαίου φιλοσόφου. Ωστόσο, όπως συμβαίνει στην πραγματικότητα, η ζωή των ανθρώπων είναι πολύπλοκη και αντιφατική, ταυτοχρόνως σπουδαία, δύσκολη, συγκινητική και αστεία. Ακόμη και όταν πρόκειται για την ιστορία ενός στοχαστή που έβαλε δυναμίτη στα θεμέλια της δυτικής σκέψης, ο βίος καθορίζεται εξίσου από τις πιο υψηλές ιδέες και τις πιο πεζές σκέψεις.

Η αγωνία της ασθένειας

Ο Νίτσε θεωρούσε πως η φιλοσοφία είναι αυτοβιογραφική. Η Πριντό μάς οδηγεί στον κόσμο αυτού του μεγαλοφυούς, εκκεντρικού και πολύ βασανισμένου ανθρώπου, φωτίζοντας τα γεγονότα και τους ανθρώπους που τον διαμόρφωσαν. Από

την ήρεμη, ευλαβή ανατροφή του, η οποία σκιάστηκε από τον μυστηριώδη θάνατο του πατέρα του και την αυστηρότητα της λουθηρανικής αγωγής μέχρι τους μοναχικούς, στοχαστικούς περιπάτους στη φύση και την αγωνία της ασθένειας –σωματικής και ψυχικής–, η συγγραφέας διερευνά με οξυδέρκεια και λεπτότητα τη διανοητική, συναισθηματική και πνευματική ζωή του. Επιπλέον, μας δίνει ολοκληρωμένες τις προσωπογραφίες των ανθρώπων που τον σημάδεψαν: του Ρίχαρντ και της Κόζιμα Βάγκνερ, της Λου Σαλομέ που του ράγισε την καρδιά και της φανατικά εθνικίστριας και αντισημίτριας αδελφής του, της Ελιζαμπет, που τον πρόδωσε αλλοιώνοντας τα κείμενά του και επιτρέποντας στους ναζί

να κατακρατούσαν τη σκέψη του. Ακολουθώντας τα 22 κεφάλαια του βιβλίου, ξεκινάμε από τα μέσα του 19ου αιώνα –ο Νίτσε γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1844– για να καταλήξουμε στην αυγή του 20ού –πέθανε τον Αυγούστο του 1900. Εξήσε μια σύντομη ζωή, την οποία σφράγισε η εναγώνια προσπάθεια να ακολουθήσει τη δική του προτροπή: «Γίνε αυτό που είσαι». Το βιβλίο θα ευχαριστήσει ιδιαίτερος όχι μόνον τους λάτρεις της φιλοσοφίας αλλά και της μουσικής, ειδικά του Βάγκνερ, ο οποίος σκιαγραφείται μοναδικά. Το τελευταίο κεφάλαιο «Ο άδειος ένοικος επιπλωμένων δωματίων», που αναφέρεται στην εποχή της παραφροσύνης, αποτελεί έναν σπαρακτικό επίλογο σε αυτή την καθηλωτική αφήγηση.